

Gevaarlijke stoffen zijn stoffen die risico's of hinder kunnen veroorzaken voor mens en milieu. Het gaat om zuivere stoffen en mengsels van stoffen, al dan niet verdund. Gevaarlijke stoffen vormen een veiligheidsrisico (brand, explosie, zuurstofverdringing) of een gezondheidsrisico (giftigheid). Gezondheidsrisico's kunnen acuut optreden bij een hoge blootstelling, of chronisch bij een langdurige lage blootstelling. Gevaarlijke stoffen zijn te herkennen aan symbolen op het verpakkingsetiket.

De bescherming van werknemers tegen gevaarlijke stoffen is primair geregeld in de Arbeidsomstandighedenwetgeving. Ook zijn er verschillende (inter)nationale normen met richtlijnen voor bijvoorbeeld vervoer en opslag van gevaarlijke stoffen. De risico's worden in kaart gebracht in de risico-inventarisatie en –evaluatie (RI&E). Maatregelen om de risico's te beperken worden beschreven in het op de RI&E gebaseerde plan van aanpak.

Gevaarlijke stoffen moeten goed herkenbaar zijn. Op het etiket staat een gevaarsymbool die de aard van het gevaar weergeeft. Risico's van en maatregelen ter bescherming tegen de gevaarlijke stof staan op het etiket in algemene R- (risk) en S- (safety)zinnen. Van iedere gevaarlijke stof moet een veiligheidsinformatieblad beschikbaar zijn. Op de werkplek kan worden volstaan met een voor de gebruiker begrijpbare werkplekinstructiekaart. Extra zorgvuldigheid is nodig bij het gebruik van carcinogene stoffen (kankerverwekkend), mutagene stoffen (veroorzaken veranderingen in het genetisch materiaal) en teratogene stoffen (schadelijk voor de ongeboren vrucht) vanwege hun ernstige en blijvende effect op de gezondheid.

Asbest werd vroeger vaak toegepast in gebouwen en producten. Asbest is de verzamelnaam voor enkele natuurlijke mineralen met microscopisch kleine vezels, die bij inademing diep in de longen doordringen en op termijn buikvlieskanker, longvlieskanker en asbestose (stoflongen) kunnen veroorzaken. Hieraan sterven in Nederland jaarlijks ongeveer 700 mensen. Het kan tientallen jaren duren voor de schadelijke effecten zich openbaren. Asbest wordt niet meer toegepast. Wel wordt asbest nog op veel plaatsen aangetroffen. Wanneer er een kans bestaat op blootstelling aan de vezels wordt het asbest onder strenge veiligheidsmaatregelen door een gespecialiseerd bedrijf verwijderd.

In enkele beroepen vindt blootstelling plaats aan biologische agentia: bacteriën, endotoxinen (celwandbestanddelen van bacteriën), schimmels, parasieten, allergenen. Er is nog erg weinig over bekend. Blootstelling vindt op de werkplek plaats, maar ook bij reizen naar en werken in het buitenland en bij contact met al dan niet zieke mensen, dieren of hun urine of feces. Infectieziekten veroorzaken vaak acute ziekten. Soms echter duurt het lang voor een ziekte zich openbaart of is de ziekte chronisch.

*Bronnen:*  
[www.vrom.nl](http://www.vrom.nl)  
[www.kiza.nl](http://www.kiza.nl)

Meer informatie over dit onderwerp kunt u vinden in het [Arbojaarboek](#)